

Ing. Đuro Dokmanović, Zagreb
 Zavod za org. poljopr. proizv.
 Poljopr. šum. fakulteta

KRETANJE IZVOZA I UVOZA MLIJEKA I MLIJEČNIH PROIZVODA OD 1952.—1956.

Proizvodnja mlijeka u našoj zemlji u priličnoj mjeri ima sezonski karakter. U ljetnom periodu mlijeka je mnogo, a u zimskom malo. Potrošnja mlijeka ljeti je manja od proizvodnje, a u zimskom periodu potrošnja je veća od produkcije mlijeka, i zbog toga se dešava, da veći industrijski centri zimi povremeno oskudijevaju u mlijeku i njegovim proizvodima. U zadnje dvije godine u manjoj se mjeri osjećala na tržištu oskudica u mlijeku i proizvodima.

Da se unaprijedi proizvodnja mlijeka, a da i poslovni odnos prema proizvođačima bude solidan, mljekare su dužne otkupljivati preko cijele godine sve tržne viškove mlijeka. Otkupljene količine mlijeka, koje se ne mogu plasirati kao konzumno mlijeko, prerađuju se u mliječne proizvode: sir, maslac, kazein i dr. Proizvedene količine mliječnih proizvoda ne mogu se ljeti odmah plasirati, nego se uskladištavaju za zimu — kada je nestašica proizvoda na unutarnjem tržištu. Mali dio mlijeka i mliječnih proizvoda nalazi kupce na inostranom tržištu. Procentualna poredba izvoza mlijeka i mliječnih proizvoda prije rata i nakon njega iznosi 15 : 6% od izvezenih proizvoda stočarstva.

Prema rezultatima kretanja otkupa mlijeka u god. 1957. može se zaključiti, da će mljekarska poduzeća imati poteškoća u plasmanu proizvoda na unutrašnjem tržištu, te će zbog toga za jedan dio proizvoda morati tražiti kupca izvan naše zemlje.

Da bi naše mljekare dobile pregled, koje su strane zemlje dosad bile kupci naših proizvoda, iznosim objavljene podatke Saveznog zavoda za statistiku — Statistika spoljne trgovine FNRJ o kretanju izvoza mlijeka i mliječnih proizvoda od god. 1952.—56.

Zemlja	god. 1952.		god. 1953.	
	kol. kg	vrijednost 1000 dinara	kg	000 Din
Mlijeko svježe				
1. Italija	12.142	237		
2. Trst	1,497.374	28.173	1. Trst	743.592 13.239
Svega:	1,509.516	28.410	Svega:	743.592 13.239
Kačkavalj				
1. V. Britanija	65.185	13.949	1. V. Britanija	30.435 6,266
2. Grčka	142.728	40,662	2. Grčka	498.378 100.953
3. Trst	2.003	601	3. Izrael	5.051 939

4. Egipat	48.705	14.207	4. Liban	72.999	17.330
5. SAD	88.462	29.460	5. Egipat	22.645	6.365
Svega:	347.583	98.879	6. Maroko	41	7
			7. Kanada	4.965	1.554
			8. SAD	146.722	47.295
			Svega:	781.236	180.709

Ostali tvrdi sirevi

1. V. Britanija	69.442	15.151	1. V. Britanija	3.676	647
2. Egipat	7.903	2.260	2. SAD	4.066	820
Svega:	77.345	17.411	Svega:	7.742	1.467

Sirevi meki

1. Grčka	73.768	14.896	1. Grčka	159.179	25.076
2. Egipat	837	156	2. SAD	602	121
Svega:	74.605	15.052	Svega:	159.781	25.197

Maslac

1. Italija	2.161	808	1. V. Britanija	84.213	18.411
2. Trst	4.429	1.804	2. Maroko	40	8
Svega:	6.590	2.612	Svega:	84.253	18.419

Trapist

god. 1954.

god. 1955.

Mlijeko svježe

1. Italija	49.470	956	1. Italija	665.880	13.083
2. Trst	128.300	2.491	Svega:	665.880	13.083
Svega:	177.770	3.447			

Maslac

1. Austrija	9.000	2.910	1. Italija	40.524	13.749
2. Grčka	4.996	1.972	Svega:	40.524	13.749
3. Italija	37.979	12.681			
4. Trst	2.020	703			
5. Nova Zelandija	14.730	4.861			
Svega:	68.725	23.127			

Kačkavalj

1. Belgija	300	54	1. Grčka	386.890	74.749
2. Grčka	1.596.801	274.584	2. Liban	45.001	12.754
3. Liban	188.662	39.456	3. Sirija	1.975	495
4. Sirija	7.056	1.954	4. Egipat	98.444	27.869
5. Egipat	51.989	12.412	5. SAD	146.426	45.140
6. SAD	68.828	20.569	Svega:	678.736	161.007
Svega:	1.913.636	349.029			

Ostali tvrdi sirevi

1. Grčka	19.129	3.782	1. Italija	460	93
2. Zap. Njemačka	260	47	Svega:	460	93
3. SAD	1.512	308			
Svega:	20.901	4.137			

Meki sirevi

1. Grčka	405.260	55.271	1. Grčka	139.582	18.963
2. SAD	1.995	359	2. SAD	15.205	3.011
Svega:	407.255	55.630	3. Italija	11.677	330
			Svega:	156.464	22.304

god. 1956.

Mlijeko svježe

1. Italija	845.420	16.105
Svega:	845.420	16.105

Maslac

1. Italija	29.992	10.381
Svega:	29.992	10.381

Kačkavalj

1. V. Britanija	1.039	175
2. Grčka	868.996	166.301
3. Zap. Njemačka	50	18
4. Kipar	9.964	2.385
5. Liban	15.964	4.265
6. Sirija	1.956	550
7. Egipat	75.577	19.722
8. Kanada	9.988	2.996
9. SAD	170.232	51.454
10. Venezuela	1.998	659
Svega:	1,155.764	248.525

Trapist

1. Italija	2.153	424
Svega:	2.153	424

Ostali tvrdi sirevi

1. Kanada	1.701	366
2. SAD	24.766	4.064
Svega:	26.467	4.430

Meki sirevi

1. Grčka	265.863	36.390
2. Italija	3.080	604
3. Kipar	872	115
Svega:	269.815	37.109

Dosadašnja nejednolika i malena proizvodnja mlijeka, koja se naročito očituje u sušnim godinama, prinudila nas je u proteklim godinama i na uvoz mlijeka i proizvoda, kako bismo podmirili osnovne potrebe za tim važnim prehrambenim artiklom. Uvoz se kretao ovako:

god. 1952. iz Austrije i SAD uvezeno je 1,299.866 kg mlijeka u prahu; god. 1953. iz Austrije i Holandije uvezeno je 1.444 kg mlijeka u prahu, a iz Holandije 5.000 kg maslaca;

god. 1954. iz SAD uvezeno je 5.988 kg mlijeka u prahu, 4.670 kg maslaca i 3.891 kg mekih sireva;

god. 1955. iz Italije i SAD uvezeno je 3.022 kg mlijeka u prahu, a iz SAD 7,336.649 kg maslaca i 555.455 kg tvrdih sireva;

god. 1956. uvezeno je iz Holandije i SAD 10,162.735 kg mlijeka u prahu, maslaca iz SAD 969.478 kg i 3,669.455 kg tvrdih sireva.

U FNRJ-i na izvozu stoke i stočnih proizvoda radi 16 trgovačkih poduzeća, 2 ind. poduzeća (»Gavrilović« — Petrinja i »Sljeme« — Sesvete i 5 zadružnih poduzeća »Koop-export« — Zagreb, »Srbo-koop« — Beograd i dr.). Osim navedenih poduzeća i sama mljekarska poduzeća mogu direktno svoje proizvode plasirati na inostranom tržištu.

Nadam se, da će ovaj članak dati osnovnu orijentaciju mljekarskim poduzećima, kamo da plasiraju svoje proizvode izvan granica naše zemlje.

Mijo Đogić, Zagreb
»Poljoinvest«

POGREŠKE PRI IZGRADNJI MLJEKARSKIH OBJEKATA

Prvi ozbiljni radovi na projektiranju velikih i manjih mljekara suvremenog tipa u našoj zemlji, počeli su god. 1949. Ovo projektiranje odnosilo se isključivo na centralne mljekare konzumnog karaktera kombinirane za najnužniju preradbu, pa na tvornice mlijeka u prahu, sa cijelim nizom pripadnih sabirnih stanica za mlijeko na terenu. U to vrijeme u našoj zemlji nismo imali stručnjaka s iskustvom o toj grani djelatnosti. S obzirom na kratak rok za projektiranje (svega od 1—2 mjeseca) nije bilo vremena slati ljude na specijalizaciju u inozemstvo. U ovakovoj situaciji naši mjero-davni faktori osnovali su grupna tijela od stručnjaka po republikama. Osim toga osnovano je isto tako upravno tijelo saveznog značaja u Beogradu. Ova tijela surađivala su zajednički na ovom širokom i vrlo zamršenom zadatku, a uz pomoć stručnjaka UNICEF-a iz inozemstva.

Za vrijeme projektiranja i izgradnje ovih mljekara dogodio se cijeli niz propusta i pogrešaka, koje su se kasnije morale uklanjati, a neke još